

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5082/2018
25.12.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Бранка Станића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Драгана Ћирковић, адвокат из ..., против тужених ББ из ..., кога заступа пуномоћник Саво Михаиловић, адвокат из ..., и ВВ из ..., кога заступа пуномоћник Милан Богдановић адвокат из ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизијама тужених изјављеним против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж бр. 3888/17 од 08.05.2018. године, у седници већа одржаној дана 25.12.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог ББ из ... изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж бр. 3888/17 од 08.05.2018. године.

УСВАЈА СЕ ревизија туженог ВВ из ..., укидају се пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж бр. 3888/17 од 08.05.2018. године и пресуда Основног суда у Крушевцу П бр.1518/14 од 17.03.2015. године у односу на овог туженог и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом основног суда у Крушевцу П бр. 1518/14 од 17.03.2015. године, ставом првим изреке обавезани су тужени да тужиоцу на име стицања без основа врате 30.677 комада главчина за задњи точак аутомобила „...“ ливених у квалитету НЛ-50, производња Ливница „...“ ... доо и 11.812 комада главчина за задњи точак аутомобила „...“ ливених у квалитету НЛ-50 производња Ливница „...“ ... доо. Ставом другим, одлучено је да се тужени могу ослободити обавезе из става првог изреке пресуде ако солидарно исплате тужиоцу на име стицања без основа износ од 4.938.449,80 динара са законском затезном каматом почев од 20.11.2002. године па до коначне исплате. Ставом трећим обавезани су тужени да тужицу на име накнаде трошкова парничног поступка солидарно исплате износ од 800.250,00 динара.

Апелациони суд у Крагујевцу је пресудом Гж2 бр. 3888/17 од 08.05.2018. године одбио као неосноване жалбе тужених и потврдио пресуду Основног суда у Крушевцу П бр. 1518/14 од 17.03.2015. године.

Против другостепене пресуде тужени су благовремено изјавили ревизије, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП утврдио да ревизија првотуженог није основна, а да је ревизија друготуженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности а нема ни других битних повреда одредаба парничног поступка из ове законске одредбе које би могле представљати основ за уважавање ревизије.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је власник занатске радње „ГГ“ из ..., првотужени је власник „ДД“ доо из ..., а друготужени власник ПР „ЂЂ“ КШ из Парничне странке као физичка лица су 04.09.2001. године закључиле уговор који су насловиле као протокол, према коме тужилац купује пословни објект и локацију, при чему накнаду даје у натури суксесивним месечним испорукама делова за путничка возила, на тај начин што тужилац испоручује одливке за главчине точка друготуженом, а друготужени их за рачун првотуженог обради и испоручи комплетан производ првотуженом. Тужилац је одустао од куповине непокретности, па је између странака закључен нови протокол 06.11.2002. године ради решавања проблема око неиспуњења договора из претходног протокола. Њиме је наведено да је према евиденцији тужиоца испоручено је 30.677 комада главчина ... и 11.812 комада главчина Тужилац се сагласио да се коначно испоручена количина констатује након усаглашавања са евиденцијом друготуженог и договорено је да првотужени на име уложеног новца за обраду главчина задржи одговарајућу количину главчина, а остатак стави на располагање друготуженом најкасније до 20.11.2002. године, који ће их испоручити тужиоцу, чиме се у потпуности ставља тачка на несугласице и проблеме настале у вези неиспуњавања обавеза тужиоца по протоколу од 04.09.2001. године.

Код овако утврђеног чињеничног стања нижестепеним пресудама је утврђено да је тужилац власник спорних ствари (главчина точка), а да тужени нису доказали да су тужиоцу вратили предметне ствари, због чега је по оцени нижестепених судова тужбени захтев тужиоца којим је тражио да му тужени врате предметне главчине односно исплати њихову противвредност основан.

Неосновано се ревизијом првотуженог указује на погрешну примену материјалног права.

Тачком 1. протокола од 06.11.2002. године, који је сачињен између странака, договорено је да ББ на име уложеног новца за обраду главчина ... и ... и вредности сегер прстена задржи одговарајућу количину главчина рачунајући рад на обради главчина плус вредност сегер прстена без икаквих обавеза. Тачком 2. протокола договорено је да ББ по свођењу рачуна остатак главчина од укупно испоручене количине главчина (добијене након усаглашавања евиденције АА и ВВ) од стране ВВ њему стави на располагање најкасније до 20.11.2002. године. Тачком 3. уговорено је да ВВ стављене му количине главчина у целости испоручи АА, чиме се у потпуности ставља тачка на све несугласице и проблеме настале у вези неиспуњавања обавезе АА по протоколу од 04.09.2001. године.

Документ насловљен као протокол 04.09.2001. године, представља писани предуговор о купопродаји пословног објекта и локације на којој се налази. Тужилац је требало да од овде тужених купи пословну зграду, да исту плати испоруком робе, односно суксесивном испоруком делова за путничка возила. Робу је по договору из протокола испоручивао туженима, али је у међувремену одустао од куповине непокретности. Како је договор из овог предуговора отпао и уговарач АА није био спреман да купи непокретност, уговорне стране су закључиле нови протокол 06.11.2002. године којим је претходни протокол стављен ван снаге, а њиме су регулисали сва своја међусобна права и обавезе настале услед неиспуњења претходног протокола од 04.09.2001. године. У протоколима није констатована тачна количина робе и на који начин и када је тужилац испоручио робу, те да ли је тужени и када примио ту робу. На протоколу постоје својеручни потписи сва три уговорача, којим признају да су робу примили.

Како парничне странке нису водиле уредну пословну документацију која се захтева за такву врсту пословања, судови су о врсти и количини робе закључили из фактура и исказа сведока које су ценили. Из фактура које су у списима предмета произилази да је тужиоцу достављено од стране „ЕЕ“ из ... 30.677 комада главчина ... и 11.812 комада главчина Радници који су у спорном периоду радили у радионици код тужиоца и туженог ВВ, су изјавили да су одливци довожени из ... у радионицу код АА, да су прерађивани и онда као полупроизвод одвожени у радионицу код ВВ а одатле као готов производ у радионицу код ЖЖ. Како првотужени није доказао да је након отпадања правног основа (предаје робе-куповина непокретности), испунио обавезу враћања обрађених главчина, утврђену у протоколу од 06.11.2002. године, то су судови правилно применили материјално право из члана 210. став 2. Закона о облигационим односима (ЗОО), када су обавезали првотуженог да тужиоцу врати протоколом уговорену количину обрађених главчина за задњи точак аутомобила ... и ..., у количини досуђеној изреком првостепене пресуде, с тим да се првотужени ове обавезе може ослободити исплатом њихове противвредности.

Имајући и у виду наведено, неосновано се ревизијом првотуженог указује да судови нису на поуздан начин утврдили да ли је роба испоручена њему.

Ово из разлога што у ситуацији када странке нису водиле уредну пословну документацију, судови су о овим чињеницама одлучили применом правила о терету доказивања из чл. 231. ЗПП. Из исказа саслушаних сведока и из других доказа изведених у току поступка произилази да су предметне покретне ствари (главчине) предате првотуженом, а на првотуженом је био терет доказивања, да је након што је отпао правни основ предаје робе-куповина непокретности, првотужени испунио своју обавезу враћања главчина односно да се исте нису налазиле у поседу код њега него код друготуженог. Члан 231. став 3. ЗПП прописује да странка треба да докаже оне чињенице које по материјалном праву имају за последицу добијање спора, па ризик недоказаности сноси странка на којој је терет доказивања, у конкретном случају првотужени. Према члану 7. став 1. ЗПП странке су дужне да изнесу све чињенице на којима заснивају свој захтев и да предложе доказе којима се утврђују те чињенице, што у конкретном случају првотужени није учинио, а из изведених доказа и саслушаних сведока произилази да су предметне покретне ствари испоручене првотуженом. Првотужени у суштини оспорава утврђено чињенично стање, а из тих разлога се у смислу члана 407. став 2. не може изјавити ревизија.

Из изложених разлога одлучено је као под 1 применом чл. 414. став 1. Закона о парничном поступку.

Међутим за сада се не може прихватити изражено правно становиште у побијаној пресуди, да је друготужени солидарно одговоран према тужиоцу за враћање спорне количине покретних ствари (главчина) односно исплату њихове противвредности.

Према члану 412. став 1. ЗОО обавеза је дељива ако се оно што се дугује може поделити и испунити у деловима који имају иста својства као и цео предмет, и ако оно том поделом не губи ништа од своје вредности, иначе обавеза је недељива.

Из наведеног протокола од 06.11.2002. године не произилази солидарна одговорност друготуженог према тужиоцу. Ово из разлога што је првотужени према тачки 2. протокола био у обавези да по свођењу рачуна остатак главчина од укупно испоручене количине главчина од стране ВВ њему стави на располагање најкасније до 20.11.2002. године, а да ВВ стављене количине главчина у целости испоручи АА. Како првотужени није пружио доказ да је извршио уговорну обавезу у погледу испоруке обрађених главчина друготуженом, у одређеним роковима, најкасније до 20.11.2002. године, због тога је нејасан закључак нижестепених судова, да постоји солидарна одговорност тужених (друготуженог заједно са првотуженим). Имајући у виду садржину протокола од 06.11.2002. године из кога произилази да је сваки од тужених у овом уговорном односу имао свој део посла односно обавезе што указује на прану природу дељиве обавезе из чл. 412. став 1 ЗОО, а не на солидарну обавезу из чл. 414. став 1. ЗОО.

С обзиром, на наведено, првостепени суд ће у поновном поступку поуздано утврдити имајући у виду садржину протокола, колика је укупна обавеза првотуженог да изврши повраћај одрађених главчина, по свођењу међусобних обавеза и уложеног новца за машинску обраду главчина, у складу са тачкама 1. и 2. протокола од 06.11.2002. године, те да ли је и у ком обиму првотужени испоручио односно ставио на располагање одрађене главчине тужиоцу односно друготуженом, од чега зависи и обавеза друготуженог према тужиоцу.

Како одлука о трошковима поступка зависи и од одлуке о главној ствари у односу на друготуженог, то је и она укинута у односу на овог туженог.

Из наведених разлога Врховни касациони суд је на основу чл. 416. став 2 ЗПП одлучио као у ставу другом изреке пресуде.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић